

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії Центральної та Східної Європи
і спеціальних галузей історичної науки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія Польщі

Освітньо-професійна програма «Польська мова і література та англійська мова»

«Польська мова і література»

«Середня освіта (польська мова та література)»

Перший бакалаврський рівень

Спеціалізація **035.033 Слов'янська мова та література (переклад включно), перша – польська**

Спеціальність **014.028 Польська мова та зарубіжна література**
035 Філологія
014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Галузь знань **03 Гуманітарні науки**
01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на
засіданні кафедри
Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія Польщі
Освітньо-професійна програма	«Польська мова і література та англійська мова» «Польська мова і література» «Середня освіта (польська мова та література)» Перший бакалаврський рівень
Спеціалізація (за наявності)	035.033 Слов'янська мова та література (переклад включно), перша – польська 014.028 Польська мова та зарубіжна література
Спеціальність	035 Філологія 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки 01 Освіта / Педагогіка
Освітній рівень	Бакалавр філології
Статус дисципліни	вибіркова дисципліна
Курс / семестр	2/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни	
<p>Мета дисципліни «Історія Польщі» полягає в тому, щоб, спираючись на методологічні принципи історичної науки, використовуючи найновіші здобутки історіографії, сформувати у студентів знання про головні етапи та події в історії Польщі. Розглянути основні соціальні, економічні, політичні, етноконфесійні та культурні процеси, проаналізувати труднощі, здобутки та специфіку в процесі формування польської державності.</p> <p>Основними завданнями вивчення студентами дисципліни «Історія Польщі» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначення особливостей формування державності на польських землях від найдавніших часів до наших днів; - дослідження політичного розвитку Польщі у різні періоди її існування; - з'ясування соціально-економічного фактору у розвитку польської державності; - дослідження культурно-релігійного розвитку Польщі; - характеризувати сучасний стан і перспективи розвитку Польщі; - аналіз та характер українсько-польських відносин. 	
Компетентності	
<p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності.</p> <p>ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ФК12. Здатність до організації як усної, так і писемної ділової комунікації.</p>	
Програмні результати навчання	
<p>ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати та інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.</p> <p>ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.</p>	

3. Структура дисципліни

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Польща за правління перших П'ястів.	<ul style="list-style-type: none"> • Засвоїти процес зародження і формування державності на польських землях; • Визначити характер економіки в Давньопольській державі; • Дослідити особливості розвитку польських земель в період політичної роздробленості; • Провести аналіз польсько- 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

		українських зв'язків періоду	
--	--	------------------------------	--

		середньовіччя;	
2.	Тема 2. Утворення і розвиток Речі Посполитої.	<ul style="list-style-type: none"> • Ознайомитися з категоріально-понятійним апаратом досліджуваного періоду; • Провести дослідження становища українців у складі Речі Посполитої (РП); • Визначити державну політику і етнічну структуру РП; • З'ясувати причини кризи внутрішньополітичного устрою РП. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
3.	Тема 3. Національно-визвольна боротьба поляків у ХІХ – на початку ХХ ст.	<ul style="list-style-type: none"> • Засвоїти роль і значення польських повстань в процесі формування модерної польської нації; • З'ясувати особливості становища поляків у складі Пруссії, Німеччини; Австрії і Австро-Угорщини, а також Російської імперії. • Визначити зміст та основні польської національно-визвольної боротьби у ХІХ ст.; • Охарактеризувати культурно-релігійний розвиток поляків у згаданий період; 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
4	Тема 4. Відродження незалежної Польщі та її розвиток у період між Першою і Другою світовими війнами.	<ul style="list-style-type: none"> • Засвоїти матеріал пов'язаний з визначенням кордонів та утвердженням Речі Посполитої; • Розкрити сутність державної політики Польщі в період «парламентської демократії» та санаційної диктатури; • Пояснити особливості зовнішньої політики міжвоєнної Польщі; • Роз'яснити наслідки соціально-економічної політики, особливо в період світової економічної кризи 1929 – 1935 рр. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

5	Тема 5. Друга світова війна та її наслідки для Польщі.	<ul style="list-style-type: none"> • Засвоїти перебіг та наслідки початку Другої світової війни для Польщі; • З'ясувати особливості німецького окупаційного режиму на території Польщі; • Розкрити українсько-польські відносини в цей період; 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для
---	---	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Показати вплив Ялтинсько-Потсдамської системи для Польщі; 	самостійної роботи
6	Тема 6. Польща на сучасному етапі та її відносини з Україною.	<ul style="list-style-type: none"> • Визначити роль і місце сучасної Польщі в Європі і світі; • Провести аналіз відносин України і Республіки Польща; • Охарактеризувати політичну систему й економічну політику Республіки Польща. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Шкала перерахування оцінок

Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік	
90-100	відмінно	5	A	зараховано	
81-89	добре	4	B		
71-80			C		
61-70	задовільно	3	D		
51-60			E		
25-50 (50-100)	Допускається до здачі іспиту (виставляється залік)				
0-25 (0-50) (за роботу в семестрі)	незадовільно (оцінка автоматично виставляється у відомість)	2	FX	Не зараховано	
Сума балів по талону № 1, 2 0-50	незадовільно	2	FX		
Сума балів по талону № 3 0-50	незадовільно	2	F		
Загальна система оцінювання курсу	Розрахунок максимальної підсумкової оцінки з навчальної дисципліни здійснюється згідно кредитно-модульної системи. Максимальна кількість балів, яку можуть одержати студенти під час виконання різних видів робіт становить до заліку:				
	Поточний контроль	Контрольна роботи	Колоквіум	Самостійна робота	Всього
	35 балів	30 балів	20 балів	15 балів	100 балів

<p>Семінарські заняття (поточний контроль)</p>	<p>Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставлення балів від “1” до “5”. Позначення “0” виставляється студентові за відмову від відповіді на занятті через невідповідність, або через відсутність на занятті без поважної причини, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Підсумкова кількість балів за роботу студента на семінарських заняттях визначається як середнє арифметичне помножене на коефіцієнт. Середнє арифметичне визначається як сума набраних студентом балів поділена на кількість занять, в яких він брав участь і був оцінений. При цьому відсутність студента на занятті без поважної причини враховується при вирахуванні середнього арифметичного. Кожен студент зобов’язаний взяти активну участь не менше як на одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру. Пропущене з поважних причин заняття студент може “відпрацювати” у формі, визначеній викладачем та кафедрою. При цьому виставлення оцінки не передбачається, але це відпрацьоване заняття не впливатиме на середній арифметичний бал студента. Як правило “відпрацювання” проходить у вигляді написання і захисту реферату на визначену викладачем тему (вимоги до додаткової</p>
--	--

	<p>реферативної роботи встановлюються викладачем та кафедрою окремо).</p>													
<p>Вимоги до контрольної роботи</p>	<p>Написання контрольної роботи є обов’язковим для виставлення підсумкової оцінки при заліку. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються навчальним планом на семестр з даної дисципліни. Такий студент має змогу скласти екзамен за талоном № 2, але для цього він повинен виконати передбачене кафедрою завдання. Контрольна робота передбачає формулювання 5 завдань: 2 теоретичних, 1 практичного (на знання історичних джерел), 1 знання термінів та 1 на знання хронології. Критерії оцінювання завдань на контрольній роботі (наведено максимальну кількість балів, яку можна здобути за відповідь на кожне завдання):</p> <table border="1" data-bbox="518 1556 1487 1803"> <thead> <tr> <th data-bbox="518 1556 1021 1601">Завдання</th> <th data-bbox="1021 1556 1487 1601">Кількість балів</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="518 1601 1021 1646">1 теоретичне</td> <td data-bbox="1021 1601 1487 1646">10 балів</td> </tr> <tr> <td data-bbox="518 1646 1021 1691">2 теоретичне</td> <td data-bbox="1021 1646 1487 1691">10 балів</td> </tr> <tr> <td data-bbox="518 1691 1021 1736">3 практичне</td> <td data-bbox="1021 1691 1487 1736">5 балів</td> </tr> <tr> <td data-bbox="518 1736 1021 1780">4 знання термінів</td> <td data-bbox="1021 1736 1487 1780">3 бали</td> </tr> <tr> <td data-bbox="518 1780 1021 1803">5 знання хронології</td> <td data-bbox="1021 1780 1487 1803">2 бали</td> </tr> </tbody> </table>		Завдання	Кількість балів	1 теоретичне	10 балів	2 теоретичне	10 балів	3 практичне	5 балів	4 знання термінів	3 бали	5 знання хронології	2 бали
Завдання	Кількість балів													
1 теоретичне	10 балів													
2 теоретичне	10 балів													
3 практичне	5 балів													
4 знання термінів	3 бали													
5 знання хронології	2 бали													
<p>Колоквіум</p>	<p>Оцінювання рівня засвоєння цілого блоку питань, що виноситься на самостійне вивчення студентів відбувається у вигляді усного колоквіуму. Перелік питань додається. Критерії оцінювання колоквіуму (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів)</p> <table border="1" data-bbox="518 1982 1487 2016"> <thead> <tr> <th data-bbox="518 1982 997 2016">Критерії</th> <th data-bbox="997 1982 1487 2016">Бали</th> </tr> </thead> </table>		Критерії	Бали										
Критерії	Бали													

	глибока, розгорнута відповідь зі знанням джерел та історіографії	16-20 балів
	правильна стисла відповідь	12-15 балів
	поверхова відповідь	8-11 балів
	поверхова відповідь з наявністю окремих помилок	4-7 балів
	розкриття окремого аспекту питання	1-3 бали
	неправильна відповідь або її відсутність	0 балів
Самостійна робота	<p>Самостійна робота студента є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вироблення студентами навичок і вміння працювати з літературою, віднаходити головні, стержневі аспекти проблем, що потребують твердого засвоєння, здатності визначити свою позицію щодо дискусійних ідей чи концепцій і аргументовано її обґрунтувати.</p> <p>Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу в цілому, так і деяких розділів тем, написання рефератів, підготовка реферативних матеріалів з наукових публікацій по важливих проблемах даної навчальної дисципліни.</p> <p>Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді та написання реферату. <u>Критерії оцінювання реферату (оцінюється в діапазоні від 0 до 15</u></p>	

	<u>(10) балів</u>	
	Критерії	6 семестр
	● глибоке розкриття проблеми, з відображенням авторської позиції	- 12-15 балів
	● обґрунтоване розкриття проблеми	- 9-11 балів
	● тема розкрита неповно	- 6-8 балів
	● реферат суто компілятивного рівня	- 3-5 балів
	● розкритий лише окремий аспект	- 1-2 бали
	● реферат не зарахований	- 0 балів

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)
-----------------------------------	--

Джерала та література:

- Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян (Давня доба, Середньовіччя) Навч. посібник / упорядник В. І. Яровий та ін. К., 2011. 416 с.
- Дейвіс Норман. Боже ігрище. Історія Польщі. К. 2008. 1079 с.
- Дильонгова Г. Історія Польщі 1795–1990. К. 2007. 237 с.
- Зашкільняк Л. О., Крикун М. Г. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. Львів, 2002.
- Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред. Л. Зашкільняка. Львів, 2001. 660 с.
- Комар В. Л. Концепція прометеїзму в політиці Польщі (1921–1939 рр.). Івано-Франківськ 2011. 360 с.
- Кріль М. М. Історія країн Центрально-Східної Європи (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): Навчальний посібник. К.: Знання, 2008. 284 с.
- Яровий В. І. Історія західних і південних слов'ян у ХХ столітті. Курс лекцій. Київ, 1996.
- Яровий Я. І. Новітня історія Центральноєвропейських та балканських країн. ХХ століття. Київ, 2005.

Монографії і статті докт. іст. наук, професора Комара В. Л. за 2019 – 2023 рр.

- Комар В., Молодіжна політика в санаційній Польщі 1930-х років // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. Збірник наукових праць. 2018–2019. Випуск 19–20. Ювілейний збірник на пошану Степана Качараби. С. 98–112.
- Комар В., Українське питання в національній політиці міжвоєнної Польщі // Волинь – 43: міфи і реальність. Збірник наукових праць / Упорядн. Кучерепа М. М., Шваб А. Г. Луцьк ;, 219. С. 83–92.
- Volodymyr Komar, Iryna Komar, Eastern Europe in Polish Political Conceptions during 20-30-s of the 20th century, Skhid, Historical Sciences, Kyiv 2019, №4(162), pp. 41–46. (Online) <http://skhid.kubg.edu.ua/issue/view/10648>
- Комар В., Адам Шиманович. Козацькі військові формування в політиці іноземних держав 1918–1945 рр. Київські історичні студії. Науковий журнал 2019. №1(8). С. 17 – 26.
- Комар В., Комар І. Українці у міжвоєнній Польщі, Ukraińcy i ich sąsiedzi na

przeźreni wieków: polityka, gospodarka, religia, kultura i życie codzienne. Monografia naukowa pod. red.: prof. Roman Drozd, dr hab. Bohdan Halczak. Słupsk– Warszawa, 2020. C. 122–133.

- Komar Volodymyr. Udział Ukraińców w ruchu prometejskim okresu międzywojennego, W stulecie powrotu odrodzonego państwa polskiego na mapie Europy i świata. Polska myśl geopolityczna i sprawy międzynarodowe w XX wieku. Monografia zbiorowa pod. red. D. Iwaneczko i B. Wójcika. Rzeszów, 2020. S. 157–169.
- Volodymyr Komar. Wojna polsko-bolszewicka i Ukraina w latach dwudziestych XX w. [w:] 1920 rok – wojna światów. Studia przypadków w stulecie bitwy warszawskiej. Monografia naukowa pod. red. E. Kowalczyk, K. Rokicki. Warszawa 2021, s. 17–37.
- Комар В., Співпраця Польщі з державами на постімперському просторі Росії (1918–1923 pp.), Rozpad imperiów. Kształtowanie powojennego ładu w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1918–1923. Monografia naukowa. Wrocław, 2021. S. 18–34.
- Комар В. Л. Політика Польщі в Східній Європі у 20-х роках XX ст. // Українсько-словацькі військові підрозділи австро-угорської армії у Великій війні: на шляху до незалежності. Колективна монографія. За ред. С. Адамовича. Івано-Франківськ: Лілея НВ, 2022. С. 38–60.
- Комар В. *Радянський Союз у політиці прометеїзму II Річпосполитої (1920–1930-ті роки)*, Український історичний журнал. 2023. Число 1. С. 82–102. doi: <https://doi.org/10.15407/uhj2023.01.082>
- Komar V., Szymanowicz A. *Free Cossacks and the Second Polish Republic*. Przegląd Nauk Historycznych. 2023. Tom XXII. Nr 1. Pp. 169–203. DOI: <https://doi.org/10.18778/1644-857X.22.01.07>

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
<https://d-learn.pnu.edu.ua/>

7. Контактна інформація

Кафедра	<p>Кафедра кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, Гуманітарний корпус, каб. 604. Тел.: +80342 59-61-46 Email: kis@pnu.edu.ua Ст. лаборант кафедри: Дідик Олександра Дмитрівна</p>
Викладач	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="flex: 1;"> <p>Комар Володимир Леонович доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> </div> </div>
Контактна інформація викладача	<p>+380975288077 volodymyr.komar@pnu.edu.ua</p>

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).</p>

Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти (затверджене наказом Міністерства України № 245 від
--	--

	15.07.1996 р.
Додаткові бали	Студент має змогу також отримати додаткові бали, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри міжнародних відносин.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.).

**Викладач,
доктор історичних наук, професор**

Комар В. Л.